

ז'אבור מתבונן בכל בסארקאזם גלוי כל-כך, וכל העניין מוצג באירוניה נוקבת כל-כך, עד שקשה שלא להבחין כי בעצם מה שנעשה בסרט הזה אינו תיאור ריאליסטי של טירוף חושים, אלא מראה עקר מה המוצגת לפני החברה המודרנית, ומגידילה ומעוותת את כל נפתוליה.

עבד למין ולכסף. ז'אבור, חניך הסיינמה נובו (כפי שכונה הגל הברזילאי החדש של שנות ה-60, שהוא עדיין בביחירת געלם בישראל), מתמחה בסרטים מן הסוג הזה כבר שנים רבות. בכל פעם נדמה כאילו הוא מפברק מוצר מיס' חרי שירתי ביותר, אך כאשר מתבוננים בו היטב, מסתבר שהוא מדגיש את התכונות המיסחריות עד כדי כך, שהן הוסכות לקריקטורה.

כך זה קרה עם הבורגני המכובד שהתאהב ביצאנית ונשא אותה לאשה, ואחר-כך גילה שהיא מאהבת בבנו ההומוסקסואל. במרודיה פרועה על מלודרמות בשם כל חטא י'ענשו. כך גם בסרט החתונה, שגיבוריו מנסים להיות מהוגנים תוך כדי השתעבדות לחולשותיהם, וגם בסאטירה פוליטית ארסית בשם הכל בס' דר, שבה הוא מלגלג לא רק על החיים, אלא גם על המתים.

בכל סרטיו יש לו מטרה ברורה אחת —

סוניה בראגה בתפקיד מריה מיקצועית ולא חובבת

להראות את החברה המערבית כעבד נרצע למין ולכסף, המעמיד פני גביר ומסתיר את תאוותנותו הנוראה מאחורי גינוני סקס שוקפים ועלובים.

אני אוהב אותך, שיוצג בקרוב בישראל, אולי משום שיש בו מנה גדושה של מין, אינו שונה מבחינה זו. הקפיטליסט פושט הרגל מחפש מין ללא אהבה וללא התחייבויות, מתפלש בתוך מתירנות שאינו מסוגל להתמודד עימה מבחינה גפשית. הצורך באכסהיביציוניזם חולני, מצלמות הסלזיוויה ומישחקי הווידאו, שהם גם סמל למעמד חברתי, וגם העין הציבורית המציצה לחך העולם הפרטי, מוסיפים ללעג הקר של ז'אבור גם בשיאים של להט חושני. גיבוריו עדיין קרובים יותר לאיש

החיים באפור ובשוק השחור

אסתר גליוס, הטני וסאבו: מדמנה אנושית

יום ללא מחיר (פרוי, תל-אביב, הונגריה) — סרט זה משול בכוונה לצליל ארוך, צורם וטורני, המוציא כל בר דעת משלוותו. תחושת אינוחות, רוגז ואפילו זעם אוהות בצופה, וכל זה מחושב כדי להמחיש בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים את המציאות שבה חי המעמד הבינוני הנמוך בהונגריה של תחילת שנות השישים. גיבורי הסרט — גנת, מנהל בתיקולנוע, קבלן — הם כולם אנשים קטנים, לא רק במעמד החברתי שלהם, אלא גם במיבנה הנפשי שלהם. הגנת היה עם מנהל בתי-הקולנוע הנשוי, דרכו היא מגיעה לקבלן המוסיף לכל בניין שהוא מקים עבור המדינה עוד דירה אחת שהוא מוכר בשוק השחור, והשלושה מתבוססים יחד במדמנה אנושית שבה משועבדים הכל לרכושנות שהיא חזקה יותר מכל דחף אחר הפועם בתוכם.

מה שמטריד יותר מכל הוא, שאפשר להבין את האנשים האלה, אפשר להזדהות עימם ואין אפילו רגע אחד שבו מסתכלים עליהם מלמעלה. כל מה שהם חפצים, וכל מה שהם נלחמים להשיג, הם דברים בסיסיים, וכאשר הקרב על דברים בסיסיים כאלה חריף כל כך, לא נותר עוד כוח לשמור על צלם אנושי במישורים גבוהים יותר. הבימאי פטר גותאר, שעשה את הסרט ב-1973 והמתין שבע שנים לפני שהניחו לו להציגו מחוץ להונגריה, תוקע את מצלמתו ללא רחמים בתוך פני גיבוריו, מסרב לייפות

על כנפי הרוסית

קלינט איסטווד: מילחמת הכוכבים

שועל האש (אסתר, תל-אביב, ארצות-הברית) — זהו החלש שבין כל סרטי קלינט איסטווד, שבו הניצול המחוט מוצלח בכישוריו המיוחדים של השחקן. אולי הכישלון המיסחרי היחסי של „ברונקו בילי" הוא שדחף את איסטווד לעסוק בספור הזה, על טייס אמריקאי שנשלח לברית-המועצות כדי לגנוב משם את המטוס החדש ביותר בעולם. אם כך, יש להניח שההימור הצדיק את עצמו, כי עד היום חכניס הסרט לא מעט כסף, וכנראה ימשיך בכך, אולם אותה התכונה המיוחדת שהיתה פעם בסרטי איסטווד, כאלה שהוא ביים וכאלה שאחרים ביימו עבורו, חסרה כאן לחלוטין.

אמנם מדובר עדיין בגיבור הבודד, הפועל מחוץ למנגנון המקובל של החברה, אבל כאן יכולת התימרון שלו מוגבלת מאוד, ובסופו של דבר מעלותיו משניות בחשיבותן בהשוואה לשיכלולים הטכניים שבהם עוסקים כאן. יש בסרט נקודה מרתקת כשל עצמה, שלא נוצלה — המדובר במיתוח יוצאי הדופן של המטוס הגנוב, המופעל על-ידי מהלך המחשבה של הטייס, ללא שום סיוע מכאני שהוא, כשהתנאי היחיד הוא שהטייס יחשוב בשפה שבה לימדו את המטוס להבין, במיקרה זה רוסית.

יש ברעיון כזה כר נרחב לפיתוח, על הביקורת שיש לאדם על דחפים פתאומיים המשתלטים עליו, על הקושי לחשוב בשפה שאינה שפת האם, ועוד כיוצא בזה. אך איסטווד אינו נוגע כמעט בנקודה הזאת. הוא מעדיף להתעסק בספור הפשוט והבלתי-אימין של החדרת הטייס

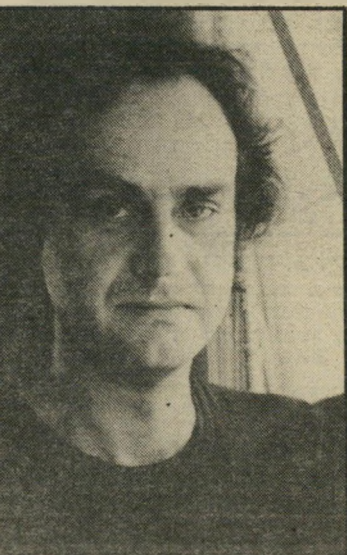
המערות מאשר לעיין החלל, למרות השיכר-לולים הטכניים המסובכים אותם, וההתפרקות המוסרית שבה הם מתקשטים.

קריצת עין. האם קולט הקהל את המסר של ז'אבור כפי שהוא? קשה להיניח. הסרט שבר שיאי קופה בכל מדינות אמריקה הלאסטינית שבהן עבר את מחסום הצנזורה. אבל הסאטירה הפוליטית החריפה, לפחות בעיני הקופה, בהשוואה לחיי מוקיה של סוניה בראגה. מה עוד שהגברת היא כוכבת הקולנוע הגדולה של ברזיל. ידועה היטב בכל דרום-אמריקה, וההעזה שבה התנסלה על התפקיד הזה, היתה לסנסאציה שמעריצה לא היו מוכנים להחייק.

זה בהחלט מוכר את הסרט שם, וכנראה ימכור אותו גם בישראל. אבל מי שיתי-בונן היטב, יוכל לראות מעבר לגופות מתפתלים ולשיגיונות מין נדירים, גם את קריצת העין הלעגנית של ז'אבור, וככל שהצופה מתלהב יותר מן המוצג לפניו על המסך, מתרחב גם חיוכו של הבימאי. לא רק מפני שהוא מוכר יותר כרטיסים, אלא גם מפני שזה מוכיח כי הוא אכן צודק, שהחברה המודרנית (ולא רק בברי-זיל) היא חברה מציצנית הסוגדת למין, מתקשה להחליט אם היא מעדיפה לעסוק בו או לראות איך עושים זאת אחרים, מכורה לכסף ולמתרות — בקיצור חברה שכל אחד בה יכול להיות, סוטנציאלית, גיבור אני אוהב אותך. הוא כבר שומע

פאולו ובארברה כאחד מהמעמדים החושניים ב„אני אוהב אותך" מין ללא אהבה

בימאי ארנאלדו ז'אבור סאטירה פוליטית